

Studentbetrokkenheid

Speech van rector HvA Huib de Jong

HvA Onderwijsconferentie 7 april 2016

Ook dit jaar hebben we weer een prachtig thema voor deze bijzondere dag. Een dag van reflectie op ons onderwijs en een eerbetoon aan een prachtig vak. De hele dag staat in het teken van de vraag hoe binnen onze HvA docenten en studenten met elkaar omgaan, bij elkaar betrokken zijn. En dat uiteraard gezien vanuit het centrale belang, het studiesucces van onze studenten. Vandaag gaat het dan ook over de essentie van onderwijs.

De essentie van ons onderwijs. Ik wil daar graag een drietal opmerkingen over maken.

- Een eerste opmerking gaat over een **persoonlijke ervaring**

Als jonge docent bestuurskunde stond ik tijdens een lunchpauze de band van mijn fiets te plakken. Er kwam een studente binnen. Ze sprak me schuchter aan en bedankte me voor het feit dat ik haar tijdens een werkgroep stevig had toegesproken over haar werkhouding. Vanaf dat moment, zo vertelde ze, was ze echt gaan studeren.

Het korte gesprek dat ik met haar had, zal ik nooit vergeten. Alleen al niet omdat ik me de botsing met haar zelf herinnerde als een professionele fout. Ik was echt boos geworden over haar irritante geklets, ze was niet voorbereid op de stof van de werkgroep. En ik dacht dat je als professional altijd bewust, rationeel bezig moest zijn met kennisoverdracht. Nu hoorde ik dat die fout voor deze studente heel positief had uitgedaakt.

Mijn band heb ik geplakt en de les die ik kreeg van de studente draag ik nu al bijna 35 jaar met me mee. Die les is drievoudig:

- dat leren alleen kan in een omgeving van **vertrouwen**,
- dat vertrouwen ontstaat door als docent **authentiek** te zijn en
- dat een goede docent altijd **'aanraakbaar'** is.

Student engagement ontstaat als de student in zijn of haar studie het de moeite waard vindt en gemotiveerd is om leerprestaties te leveren. Door die motivatie gaat het om meer dan alleen cijfers halen, maar om de liefde voor het vak. Het echt leren van vakmanschap. Zo gezien is student engagement om een belangrijke voorwaarde voor studiesucces. Vertrouwen, authenticiteit en aanraakbaarheid.

- Een tweede opmerking gaat over onze **studentenpopulatie**

Mijn gesprek met de studente was een gesprek met de triple B. Blond, blank en bible-belt. Ze kwam uit een gezin waarin studeren vanzelfsprekend was. Die studenten hebben we nog steeds, maar daarnaast zijn er velen die een dergelijke achtergrond niet hebben.

Hogescholen als de HvA zijn daarmee imposante emancipatiemachines. We zijn voor grote groepen in de bevolking de portal naar het hoger onderwijs. Brede toegankelijkheid is daarom een noodzaak, evenals een heldere toeleiding naar een herkenbaar beroep in onze regionale arbeidsmarkt. Kwalificatie van studenten valt voor ons samen met socialisatie en persoonlijke vorming (Biesta).

Het scheppen van een omgeving van vertrouwen is belangrijk voor een goede leeromgeving. Tegelijkertijd leven we wereldwijd in een tijd van de nieuwe tweedeling. Niet meer de oude Berlijnse muur en herkenbare wij en zij, maar moeilijk grijpbaar sociale en culturele verschillen. De tweedeling ontwricht onze eigen samenleving.

Ons thema, studentengagement, gaat **over vertrouwen, authenticiteit en aanraakbaarheid** en is gericht op het bevorderen van studiesucces, juist ook van groepen die niet vanzelfsprekend het hoger onderwijs betreden. Dat is in deze periode van wereldwijde spanning geen sinecure. We mogen het niet laten gebeuren dat de buitenwereld de verhoudingen binnen de instelling gaat bepalen.

Met trots en heel veel respect heb ik daarom de verhalen van collega Jakob Eikelboom gelezen in de periode na de aanslag in Parijs. Onze oud docent van het jaar heeft heldere standpunten over wat normaal is in een vrije samenleving en gaat het gesprek aan met alle studenten die anderen verketteren met orthodoxie en onbespreekbare dogmatiek.

- Een derde opmerking gaat over **werkdruk**

Van de faculteitsraad van de FMR heb ik een petitie gekregen met daarin een helder signaal over een veel te hoge werkdruk. Dat dit een groot probleem is binnen onze instelling is mij volstrekt helder. Dat we met prioriteit stappen moeten zetten om dit probleem snel terug te dringen evenzeer. Eenvoudig is het niet. Met de FMR heb ik ook een stevig gesprek gevoerd, zoekend naar de haakjes om een effectieve aanpak te vinden.

Uiteraard is het een kwestie van voldoende docenten. Dat is de reden waarom we vorig jaar een investering hebben gedaan om hogeschool-breed naar een verhouding van 1:25 te komen, een docent voor max 25 studenten. Een doel waar we, door allerlei factoren, zes jaar voor dachten nodig te hebben, is nu al bereikt, mede door een aanzienlijke groei in het aantal docenten. Een noodzakelijke, maar niet voldoende factor.

Een tweede stap waar we mee bezig zijn, is de zelfsturing van docententeams te versterken. De professionals moeten zelf meer de taakverdeling en de verdeling van de werklust in handen krijgen. We faciliteren docententeams hierbij, maar dit proces gaat te langzaam. Gerard van Haarlem, onze decaan van de faculteit Techniek, komt op korte termijn voor een hogeschool-breed actieplan om dit proces te versnellen.

Collega's

Vertrouwen, authenticiteit en aanraakbaarheid zijn de termen die schuil gaan achter het woord studentengagement. We gaan vandaag samen verder invulling geven aan het begrip en nadenken over de weg naar studiesucces.

Wat mij betreft is daarbij ook onze emancipatoire functie als hogeschool aan de orde. Wij zijn een inclusieve hogeschool en hebben de opdracht alle studenten van goede wil zich thuis te laten voelen in onze hogeschoolgemeenschap. Daarbij hoort ook dat we geen concessies doen aan fundamentele beginselen van individuele vrijheid en gelijkheid.

En tot slot: wat we verwachten van de omgang tussen studenten en docenten geldt ook voor de verhouding tussen docenten en de leidinggevenden binnen onze hogeschool. Werkdruk is om deze reden een thema wat met de hoogste prioriteit op onze to do list blijft staan.

Ik wens jullie een prachtige dag toe.